

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 1. decembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtus pieteikumus par lietas ierosināšanu, kurus iesnieguši SL (pieteikums Nr. 247/2016), MB (pieteikums Nr. 248/2016) un NP (pieteikums Nr. 249/2016) (visi kopā turpmāk – Pieteikumu iesniedzēji),

konstatēja:

1. No pieteikumiem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. pantus (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam un spēkā neesošiem no 2016. gada 1. janvāra;

1.2. noteikt lietas izskatīšanu slēgtā tiesas sēdē;

1.3. noteikt ierobežotas pieejamības statusu informācijai par Pieteikumu iesniedzējiem, pieteikumu 2.1. un 2.3.3. punktus norādītajai informācijai un pieteikumam pievienotajiem pielikumiem, kā arī noteikt aizliegumu ar minēto informāciju iepazīties citiem lietas dalībniekiem vai trešajām personām.

Visos pieteikumos formulēti identiski prasījumi un sniegts līdzīgs lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums, tāpēc visus pieteikumus ir lietderīgi izskatīt kopā.

2. Solidaritātes nodokļa likuma 3. pants nosaka: „Nodokļa objekts ir ienākums, kas noteikts likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14. un 20.² pantā un pārsniedz attiecīgajam kalendāra gadam noteikto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta (turpmāk – obligāto iemaksu objekts) maksimālo apmēru.”

Saskaņā ar Solidaritātes nodokļa likuma 5. pantu nodokļa maksātāji ir darba devēji, darba ņēmēji, iekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja – ārvalstnieka, ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja – ārvalstnieka – un pašnodarbinātie, kuri pakļauti valsts sociālajai apdrošināšanai un kuru ienākumi taksācijas periodā pārsniedz saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru.

Solidaritātes nodokļa likuma 6. pants noteic, ka nodokļa likme atbilst obligāto iemaksu likmei, kas noteikta saskaņā ar likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” 18. pantu.

Solidaritātes nodokļa likuma 7. pants nosaka:

„(1) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, pamatojoties uz Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju, summē sociāli apdrošinātajai personai obligāto iemaksu objektu un veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra uzskaita faktiski veikto solidaritātes nodokli, kad ir sasniegts likumā „Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteiktais obligāto iemaksu objekta maksimālais apmērs.

(2) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra solidaritātes nodokli aprēķina reizi mēnesī.”

Savukārt Solidaritātes nodokļa likuma 9. pantā ir noteikts, ka Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra faktiski samaksāto nodokli par pārskata mēnesi pārskaita valsts pamatbudžeta ieņēmumu kontā līdz pārskata mēnesim sekojošā trešā mēneša piecpadsmitajam datumam.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums atzīt likuma normas par neatbilstošām Satversmes normām ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēji ir darba ņēmēji, kuru ienākumi pārsniedz saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru. Tādējādi Pieteikumu iesniedzēji saskaņā ar Solidaritātes nodokļa likuma 5. pantu ir solidaritātes nodokļa maksātāji. Pieteikumos ir norādīts uz Pieteikumu iesniedzējiem Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Pieteikumos ir pamatots, ka Pieteikumu iesniedzējiem nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad katram no Pieteikumu iesniedzējiem ir radies pienākums maksāt solidaritātes nodokli, tas ir, no brīža, kad katra no Pieteikumu iesniedzējiem ienākumi ir pārsnieguši saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru. No pieteikumiem izriet, ka tie ir iesniegti Satversmes tiesas likumā noteiktajā termiņā.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas, ceturtais daļas otrā teikuma un sestās daļas 2. punktā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikumos ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam. Pieteikumiem ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas faktisko apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikumi atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

8. Papildus prasījumam atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes normām, Pieteikumu iesniedzēji ir izteikuši vēl citus lūgumus Satversmes tiesai.

8.1. Pieteikumu iesniedzēji lūdz noteikt lietas izskatīšanu slēgtā tiesas sēdē.

Satversmes tiesas likuma 22. panta septītā daļa noteic, ka lieta ir sagatavojama izskatīšanai ne ilgāk kā piecu mēnešu laikā, bet īpaši sarežģītās lietās minēto termiņu ir

iespējams pagarināt ne ilgāk kā par diviem mēnešiem. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 27. panta trešo daļu lēmumu par lietas izskatīšanu slēgtā tiesas sēdē pieņem Satversmes tiesa. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas 22. panta desmitajai daļai par tiesas sēdes laiku un vietu, kā arī citiem jautājumiem, kas saistīti ar lietas izskatīšanu tiesas sēdē, Satversmes tiesa lemj rīcības sēdē pēc lietas nodošanas izskatīšanai, tas ir, pēc tam, kad lietas sagatavošana ir pabeigta.

Tādējādi lūguma, kas norādīts šā lēmuma 1.2. punktā, izlemšana nav Satversmes tiesas kolēģijas kompetencē un tas izlemjams rīcības sēdē pēc lietas nodošanas izskatīšanai. Līdz ar to minētais lūgums atstājams bez izskatīšanas.

8.2. Pieteikumu iesniedzēji lūdz noteikt ierobežotas pieejamības statusu informācijai par Pieteikumu iesniedzējiem, pieteikumu 2.1. un 2.3.3. punktos norādītajai informācijai un pieteikumam pievienotajiem pielikumiem. Lūgumi pamatoti ar to, ka minētajos dokumentos atspoguļotie fakti atklāj tādu informāciju par fiziskās personas privāto dzīvi un komercnoslēpumu, kuras izpaušana varētu radīt nesamērīgu kaitējumu Pieteikumu iesniedzējiem un viņu darba devējiem.

Ierobežotas pieejamības noteikšana lietas materiāliem ir nošķirama no ierobežotas pieejamības noteikšanas informācijai par tiesas darbu. Likuma „Par tiesu varu” 28.³ panta otrā daļa noteic, ka lietas materiāli līdz brīdim, kad spēkā stājies tiesas galīgais nolēmums šajā lietā, ir pieejami tikai tām personām, kurām šādas tiesības paredzētas procesuālajos likumos. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 24. pantam tiesības iepazīties ar vēl neizskatītās lietas materiāliem ir tikai konkrētās lietas dalībniekiem – pieteikuma iesniedzējam un institūcijai vai amatpersonai, kas izdevusi apstrīdēto aktu. Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas noteikto kārtību pieteikuma izskatīšanas stadijā lūgumu ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata pieteikumu (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 22. novembra lēmumu par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību. Latvijas Vēstnesis, 24.11.2016., Nr. 229.*).

8.2.1. Pieteikumu ievaddaļā, 2.1. punktā, kā arī to pielikumos ir norādīta tāda Pieteikumu iesniedzēju – fizisko personu – identificējoša informācija kā vārds, uzvārds, personas kods, dzīvesvietas adrese, kā arī ziņas par viņu darba devēju (juridiskās personas nosaukums un reģistrācijas numurs).

Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka pieteikumu iesniedzēju kā fizisko personu identificējošās informācijas atklāšana varētu ierobežot viņu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 4. oktobra lēmuma lietās Nr. 2016-14-01, Nr. 2016-15-01, Nr. 2016-16-01, Nr. 2016-17-01, Nr. 2016-18-01, Nr. 2016-19-01 6.1.1. punktu. Latvijas Vēstnesis, 06.10.2016., Nr. 194*).

Tādējādi minētajai Pieteikumu iesniedzējus identificējošajai informācijai ir nosakāma ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai.

8.2.2. Pieteikumu 2.1. un 2.3.3. punktā, kā arī pieteikuma 1. pielikumā ir norādīta informācija par Pieteikumu iesniedzēju atalgojumu. Arī šāda informācija ietilpst personu tiesību uz privāto dzīvi tvērumā un tās izpaušana varētu ierobežot Pieteikumu iesniedzēju tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 4. oktobra lēmuma lietās Nr. 2016-14-01, Nr. 2016-15-01, Nr. 2016-16-01, Nr. 2016-17-01, Nr. 2016-18-01, Nr. 2016-19-01 6.1.1. punktu*). Turklāt Pieteikumu iesniedzēji norāda, ka informācijai par atalgojumu, darba līgumiem un izziņām par veiktajām izmaksām viņu darba devēji – privāto tiesību juridiskas personas – saskaņā ar Komerclikuma 19. pantu ir piešķirušī komercnoslēpuma statusu.

Tādējādi norādītajai informācijai par Pieteikumu iesniedzēju atalgojumu, darba līgumiem un izziņām par darba devēju veiktajām iemaksām ir nosakāma ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai.

8.3. Pieteikumu iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu noteikt aizliegumu citiem lietas dalībniekiem vai trešajām personām iepazīties ar šā lēmuma 9.2.1. un 9.2.2. punktos norādīto informāciju.

Satversmes tiesas kolēģijai, izlemjot šādu lūgumu, citstarp jāizvērtē, vai lūguma apmierināšana neaizskars personas tiesības uz taisnīgu tiesu un netraucēs objektīvai tiesas procesa norisei, kā arī nepārkāps sabiedrības tiesības iegūt informāciju par konstitucionālo tiesvedību (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 22. novembra lēmuma par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību, 4. punktu*).

8.3.1. Satversmes tiesas likuma 20. panta devītās daļas 2. punkts noteic, ka triju dienu laikā pēc lēmuma par lietas ierosināšanu pieņemšanas institūcijai, kas izdevusi

apstrīdēto aktu, nosūta pieteikuma norakstu. Lai īstenotu pušu procesuālās līdztiesības principu, Satversmes tiesas likums skaidri noteic to informāciju, kas nododama institūcijai, kas izdevusi apstrīdēto aktu. Proti, tai nosūtāms pieteikums tādā formā, kādā tas ir iesniegts Satversmes tiesai, nevis rediģēts pieteikums vai pieteikums, kurā aizklāta kāda informācija.

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēju lūgums liegt institūcijai, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimai iepazīties ar šā lēmuma 9.2.1. un 9.2.2. punktos norādīto informāciju ir noraidāms.

8.3.2. Ja institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, būtu tiesīga iepazīties ar visiem ierosināto lietu materiāliem, kamēr Pieteikumu iesniedzējiem, gadījumā, ja lieta ierosināta pēc vairāku personu pieteikumiem vai tā vēlāk apvienota ar citu lietu, būtu liegts iepazīties ar pārējo Pieteikumu iesniedzēju iesniegtajiem pieteikumiem, Satversmes tiesas procesa dalībnieki tiktu nostādīti nevienlīdzīgā stāvoklī.

Lai personas varētu efektīvi izmantot savas tiesības uz taisnīgu konstitucionālās sūdzības izskatīšanu, tām jābūt dotai iespējai sniegt argumentus par visiem izskatāmās lietas aspektiem un arī sniegt ar faktiem pamatotas atbildes uz visiem argumentiem, ko Satversmes tiesai iesniedz institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu. Tomēr, lai ievērotu personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, Pieteikumu iesniedzējiem, iepazīstoties ar citu Pieteikumu iesniedzēju pieteikumos iekļauto ierobežotās pieejamības informāciju, ir pienākums to izmantot vienīgi nolūkā efektīvi piedalīties ierosināto lietu izskatīšanā Satversmes tiesā (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 4. oktobra lēmuma lietās Nr. 2016-14-01, Nr. 2016-15-01, Nr. 2016-16-01, Nr. 2016-17-01, Nr. 2016-18-01, Nr. 2016-19-01 6.4. punktu*).

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēju lūgums liegt citiem Pieteikumu iesniedzējiem iepazīties ar šā lēmuma 9.2.1. un 9.2.2. punktos norādīto informāciju ir noraidāms.

8.3.3. Ievērojot likuma „Par tiesu varu” 28.³ panta otrajā daļā un Satversmes tiesas likuma 24. pantā noteikto, Satversmes tiesas kolēģija atzīst, ka nav nepieciešams atsevišķi izlemt Pieteikumu iesniedzēju lūgumu liegt trešajām personām iepazīties ar šā lēmuma 9.2.1. un 9.2.2. punktos norādīto informāciju, jo minētajai informācijai jau ir noteikta ierobežota pieejamība.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, kā arī 26. panta pirmo daļu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam” pēc pieteikumiem, kurus iesnieguši SL (pieteikums Nr. 247/2016), MB (pieteikums Nr. 248/2016) un NP (pieteikums Nr. 249/2016).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo 2016. gada 21. jūlijā ir ierosināta lieta Nr. 2016-14-01 „Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. punktā norādīto lūgumu.

4. Noteikt ierobežotu pieejamību, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai, šādai pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai:

4.1. fizisko personu identificējošajai informācijai: Pieteikumu iesniedzēju vārdam, uzvārdam, personas kodam, dzīvesvietas adresei, kā arī viņu darba devēju – juridisko personu – nosaukumam un reģistrācijas numuram;

4.2. informācijai par Pieteikumu iesniedzēju atalgojumu, tostarp arī informācijai par darba līgumiem un to noteikumiem, kā arī izziņām par darba devēju veiktajām izmaksām.

5. Noraidīt šā lēmuma 1.3. punktā norādīto lūgumu daļā par aizliegumu lietas dalībniekiem iepazīties ar informāciju, kurai ar šo lēmumu noteikta ierobežota pieejamība.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš